

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. אל יביא אדם עצמו לידי נסיון.....
1.....
- ב. משכבו של לילה למשכבו של יום ונתעלמה ממנו הלכה אבר קטן יש באדם משביעו רעב ומרעיבו שבע.....
3.....
- ג. המלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא.....
3.....
- ד. החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה.....
5.....
- ה. יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת.....
8.....
- ו. עד יעקב לא הוה חולשא בעא רחמי והוה חולשא.....
9.....

דף קז.

א. אל יביא אדם עצמו לידי נסיון

תקנו חכמינו להתפלל בכל יום לפני ה' בכל יום שאל יביאנו לידי נסיון פעם אחת בברכות השחר¹ ופעם אחת בק"ש שעל המיטה²

¹ לאחר ברכת המעביר שינה כמבואר בברכות דף ס: ויהי רצון מלפניך ה' אלהי שתרגילני בתורתך ודבקני במצותיך ואל תביאני לא לידי חטא ולא לידי עון ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון, ועיין מהזיק ברכה או"ח מו די"ו

² שור או"ח רלט' ובאר הגולה שם א ג וזה נוסחתו הנכנס לישן על מטתו אומר משמע ישראל עד והיה אם שמוע ואומר ברוך המפיל חבלי שינה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתשכיבני לשלום ותן חלקי בתורתך ותרגילני לידי מצוה ואל תרגילני לידי עבירה ואל תביאני לידי חטא ולא לידי עון ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון וישלום בי יצר טוב ואל ישלום בי יצר הרע ותצילני מפגע רע ומחלאים רעים ואל יבהלוני חלומות רעים והרהורים רעים ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישן המות ברוך אתה ה' המאיר לעולם כולו בכבודו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

והכונה³ הוא שאל יגרה בנו את הדוב הוא יצה"ר להסיתנו הסת כפול להעבירנו על דעתינו ועל דעת קוננו כמו שנסה לדוד המלך ע"ה או שלא ינסנו ביסורים קשים ודקדוקי עניות וכדומה כמו שניסה את איוב אבל עכ"פ אין לך אדם שאינו מנסה אותו הקדוש ברוך הוא עשיר בעשרו ועני בעניו וחכם בחכמתו ובעל יסורין ביסוריו וסוחר במשאו ומתנו ובעל אומנות באומנותו ובכל יום ובכל עת ובכל רגע עומד בנסיון שיצרו מתגבר ומתחדש עליו שיעשה עבירה או שיבטל מצוה במחשבה או בדבור ומעשה

וצריך להיות גבור הכובש את יצרו לעמוד בנסיון ולמשוך ידו מכל דהוא נדנדוד עבירה ולקיים כל דבר טוב כדת מה לעשות וצריך חזק רב ברב עז ותעצומות

הנה כי כן מאחר שאי אפשר בלתי נסיון מה טוב לשפוך שיחה לפני אלקיני⁴ מרחם שאם יביאנו לידי נסיון שיעזרונו על דבר כבוד שמו לעמוד בנסיון⁴

יש להרבות בתפלה גם חינוך הבנים, שיזכו ליראת שמים ולתורה, ואף שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ראוי ונכון להתפלל גם על יראת שמים, שלא נבוא לידי נסיון, ונזכה לסייעתא דשמיא.

ומשום כך מכיון שאין ספק שבחורה⁵ המתנדבת לשירות לאומי מכניסה עצמה בניסיון גדול בקשר לשמירת התורה והמצוות, ואורח חיים צנועים וטהורים, בהתאם לרוח ישראל סבא. וכבר לימדונו חז"ל לעולם אל יביא אדם את עצמו לניסיון, שהרי אדם גדול [דוד מלך ישראל] הביא עצמו לידי נסיון ונכשל. ובפרט בזמן הזה שהפרוץ מרובה על העומד. ולכן יש לעשות כל מיני השתדלויות לשכנע את הבנות להמנע מלצאת להתנדבות לשירות לאומי, ולו לתקופה קצרה.

וכן הרוצה לפתוח חשבון⁶ בבנק אשר הפקידות שם לבושות בלבוש שאינו צנוע, ויש לו סניף בנק רחוק מביתו, אשר שם הפקידות לבושות בלבוש צנוע, צריך לטרוח ולפתוח חשבון במקום המרוחק מביתו, כדי שלא להכשל בהסתכלות האסורה ולהביא

³ פלא יועץ – נסיון

⁴ ואמור יאמר העבד הישראלי אהבתי את אדוני ואני רוצה בלב שלם להתיסר ביסורי איוב ויותר מהמה ע"ד כ"ש רק שאל יטריוני שום דבר מעבודתו ומעסק תורתו ומהיותי דבוק בו וכמו שאמר רע"ק כל ימי נצמערתי מתי יבא לידי ואקיימנו דייקא ולכן הלא טוב לבקש אחר כל תפלה כל תחינה שיעשה עמנו הטוב בעיניו לעבודתו ולנ"ר לפני כסא כבודו ולתיקון נצה"ק. שם

⁵ ילקוט יוסף קצוש"ע יורה דעה סימן קפב – דיני לא ילבש גבר שמלת אשה סעיף ז

⁶ ילקוט יוסף פסוקי דומרה וקריאת שמע סימן עה – ולא יראה בך ערות דבר סעיף יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

עצמו לידי נסיון. ואם יש לו חשבון בבנק אשר שם הפקידות לבושות בלבוש לא צנוע, הנכון שיצמצם עד כמה שאפשר את ביקוריו בבנק, וילך לשם רק לדברים הכרחיים.

וכן מכיון אסור להשקות⁷ יציקת בטון או גבס וכדו' הן בשבת הן ביום טוב, וחכם עיניו בראשו שלא לעשות את היציקה סמוך לשבת ויו"ט, כדי שלא להכניס את עצמו ח"ו לידי נסיון של חילול שבת, וכן כל כיוצא באלו

ב. משכבו של לילה למשכבו של יום ונתעלמה ממנו הלכה

אבר קטן יש באדם משביעו רעב ומרעיבו שבע

יצר זנות קשה מיצר עבודה זרה⁸, אין לך בכל התורה כולה שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן העריות והביאות האסורות, ואמרו חכמים, גזל ועריות נפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן. ואבר קטן יש באדם, משביעו רעב, ומרעיבו שבע⁹, ולכן יש מי שהסביר¹⁰ את ההלכה שקוראים בתורה במנחה של יום הכיפורים את פרשת העריות דווקא, כי נפשו של האדם חשקה בעריות יותר מכל העבירות, על כן מזהירים בזה ביום הכיפורים, שהוא יום נורא וחקוק בלב האדם טפי משאר ימות השנה.

ג. המלביץ פני חבריו ברבים אין לו חלק לעולם הבא

⁷ שמירת שבת כהלכתה פרק כג אות נב

⁸ רמב"ם איסורי ביאה כב יח - יט.

⁹ בבאר שבע כי האי דלא אמר ונתעלמה ממנו הלכה אסור לשמש מטתו ביום כדאיתא בפ' כל היד זהו משום דאמרינן שם בבית אפל מותר ותלמיד חכם מאפיל בטליתו ושרי, ובס' נפש חיה סי' ר"פ כי שבכלל כל אוכלי חולין בטהרה קיימו עונתם לעת ערב טרם בא השמש בכדי שיוכלו למבול עוד לפני הערב שמש ויאכל יום הבא בטהרה, וזהו עיקר טעם ההיתר לת"ח בהאפלת מלית מפני שסתם ת"ח אוכלי חולין בטהרה הם ע' גטין ס"א, ויעוין בתוס' ישנים יומא ו' נבי כה"ג ד"ה מביתו למה פירש שאם שצריך להתרגל בעבודה הרי יוכל לשמש לפנות ערב ולמבול קודם הערב שמש, וע' בנחל אשכול ס"פ מצורע, ומש"כ עוד בנפש חיה שם, ונקמו ונתעלמה ממנו "הלכה" אבר קטן כו', כסגנונם בספרי בהעלותך הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב כו' ומבואר בברכות ל"א א אל יפטור אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה כהא דר' כהנא אלויה לר"ש בר אשי עד ביני צניתא דבבל כו' ראה שם שאמרו דברי אנדה, ויעוין בעקידת יצחק לר"י ערמאה תולדות שער כ"ד (פרסבורג קע"ח ב) שכ' וכבר אמרו רז"ל אבר קטן כו' ולדעתי על הלב או העין יצדק זה, כי העין רואה והלב חומד, וכל אחד מהם אבר קטן מחזיק כל התאוות שבעולם כו' ואין ספק שהמרעיב עצמו מתת לאחד מהם אשר יתאוה הנה הוא מקצר תאוותיו אמנם המשביעו הוא מלמדו להתאוות ועיני אדם לא תשבענה (משלי כ"ז). מרגליות הים.

¹⁰ מ"ז או"ח סי' תרכב סק"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

כבר התבאר במסכת ב"מ דף נח: שאסור לאדם להכלים את ישראל אפי' בינו לבין עצמו בין בדיבור בין במעשה¹¹ ואע"פ שהמכלים את חברו בדברים אינו לוקה עליו ואינו בר תשלומין עון גדול הוא¹², ואין המחרף ומגדף לעם ומביישן אלא שומה רשע וגם רוח¹³. אבל אם הלבין את פניו ברבים¹⁴, כבר כרתוהו רז"ל מעולם הבא ואמרו, המלבין¹⁵ את פני חברו ברבים – אין לו חלק לעולם הבא¹⁶ לפיכך צריך אדם להזהר שלא לבייש חברו ברבים בין קטן בין גדול ועוד שהמלבין פני חברו ברבים הוא מן היורדים לגיהנום ואינם עולים¹⁷.

¹¹ רמב"ם הלכות דעות פרק ו' ה"ח הפין חיים בפתיחה לאוין י"ד שו"ע הרב הו"מ הל' אונאה סעי' כ"ט
¹² "ודע דלאו דלא תונו וכו' עיקרו קאי אפילו אם המצטער אינו מתבייש על ידי זה רק צער בעלמא כמו שמצוייר שם בגמרא בהרבה אופנים לא יתלה עיניו וכו' וכיוצא בזה. והלאו דלא תשא וכו' עיקר הלאו נאמר רק על שלא לבייש ובוודאי המבייש עובר ג"כ על ולא תונו שהמתבייש מצטער ג"כ. והא דכתבה התורה להלאו דלא תשא עליו חמא, כדי למסמכיה לדין הוכחה, להורותינו דאפילו במקום תוכחה אסור לבייש":
במ"ח שם י"ד

¹³ שו"ע הו"מ ס' ת"כ סעי' ל"ט

¹⁴ בשו"ע שם לא כתב ברבים דוקא אלא כל מלבין פני חברו וכן לא כתב הרגיל בכך וז"ל שם "וכל המלבין פני אדם כשר מישראל בדברים, אין לו חלק לעולם הבא"

¹⁵ בר"ב על אבות פ"ג מ"א פ"י "המתבייש פניו מאדימות תחלה ואח"כ מתלבנות. שהנפש יש לה ב' תנועות אחת לחוץ ואחת לפניו. וכשמביישין את האדם בתחלה הרוח מתנועע לצד חוץ כמי שמתמלא חמה ופניו מאדימות. וכשאינו מוצא טענה כיצד יסיר הבושה ההיא מעל פניו הוא דואג בקרבו ונכנס הרוח לצד פניו מפני הצער ופניו מתכרכמים ומתלבנים וזהו שאמרו (ב"מ נח, ב) בענין ההלבנה דאזיל סומקא ואתי חיורא":
ובתוי"ט שם "וי"מ דגרסינן והמאדים במשנה. וכן נמצא במקצת פירוש רש"י":

¹⁶ ועיין בפני"ב ב"מ שם "ונראה לי דמהאי טעמא נמי יורד לגיהנם ואינו עולה דידוע דמה שאין נשמת האדם רשע נשרפת בגיהנם כתב התורת חיים בשם הזוהר משום דנשמה גופא נאצלה מתחת כסא הכבוד דכתיב ביה בורסוויין שביבין דנורא והיא חלק אלוה ממעל מש"ה אין האש שולט בה לשורפה לגמרי, משא"כ בחמא זה דמלבין כיון דלפי דעתו סובר שלא נברא האדם בצלם אלהים דאל"כ לא הוי מחציף נפשיה כולי האי להלבין פני חברו שהוא בכלל דבר ה' בזה כמ"ש התוי"ט לכך דנו הקב"ה מדה כנגד מדה שנשמתו נשרפת באש של גיהנם עיין בזה בתורת חיים":

¹⁷ ועל מה שנאמר כאן בגמ' "כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש והמלבין פני חברו ברבים והמכנה שם רע לחבירו" ובתוד"ה חוץ מג' "ה"פ כל היורדין עולין מיד ואין אור של גיהנם שולט בהן וכו' אבל יש מהם נדונין לעולם המלבין פני חברו ברבים דאמר בסמוך אין לו חלק לעולם הבא ויש שעולין לאחר י"ב חדש כגון הבא על אשת איש דמשפט רשעי ישראל בגיהנם י"ב חדש אי נמי מלבין נמי נהי דאין לו חלק לעולם הבא אינם נדונין יותר מ"ב חדש אלא לאחר י"ב חדש לא היין ולא נדונין ושרויים בלא טובה ובלא רעה וכולהו בשלא עשה תשובה דתשובה מועלת לכל דבר ואיכא למאן דאמר (ברכות ד' לד:) דבעלי תשובה גדולים מאותן. שהיו צדיקים לעולם".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

י"א¹⁸ דהא שאין לו חלק לעוה"ב הוא דוקא ברגיל בכך¹⁹ אבל אם אינו רגיל בכך אע"ג דעוון חמור הוא מאד אינו בכלל זה.

כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים²⁰, שכן אנו רואים שהאודם הולך מעל פניו והלובן בא ופניו כמת, ומה שבתחילה הוא מאדים, מפני שהדם מתאסף לברוח²¹,

המכנה שם לחבירו ומתבייש עי"ז עובר נמי בלאו זהמגנה חבירו כל כך בדברים וכיוצא בהם בפניו ובפני אחרים עד שנשתנה פניו על ידי זה²², עובר על (ויקרא יט פסוק יז) ולא תשא עליו חטא שהזהירה התורה בזה, שלא לביש את חברו ישראל.

דף קז:

ד. החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות

תשובה

¹⁸ רמב"ם תשובה פ"ג הי"ד

¹⁹ הנה על עצם הדבר שדווקא כשרגיל בזה אין לו חלק לעוה"ב, אין צורך לבקש מקורים שיהא זה דבר מפורש בגמ'. שהוצרך ר"ג בר יצחק ליתן טעם משום דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חיורא – עדיפא מרוצה ממש, שלא נאמרה בו חומר זה, דאין לו חלק לעוה"ב. שלכן צריך לומר שהוא רק ברגיל בזה, דאינו חושש לרציחה זו, שלא מת ממש, אף שיודע ג"כ שהוא צער גדול להאדם כרציחה. או שלא מחשיב זה לרציחה כלל, שהוא כופר בטעם זה שאמרו חכמים כלל. והרגיל בדבר זה תמיד משמע שהוא מחמת שאינו חושש לרציחה, שאם אך היה נזהר בזה מלהתרגל בהלבנת פנים מאחר שאמרו חכמים שהוא כאילו שופך דמים, אף שאינו מבין הטעם, נמי וודאי יש לו חלק לעוה"ב. אבל כשאירע איזה פעם שבייש את חברו בהלבנת פנים, הא אפשר שאף שחושש לרציחה כזו בהלבנת פנים, נמי אירע זה מצד יצר כעסו ויצר גאוותו וכדומה, שאירע לפי שעה, שאין לדונו אלא על מעשה חטא זה. אך לפ"מ שכתבו מפרשי הרמב"ם בכמה מקומות, שלא נקט דבר שלא נמצא מפורש, בלא לשון יראה לי, לכאורה לא מתורץ עדיין. שו"ת אגרות משה חלק או"ח ה' סי' כ' ועיי"ש מה שאריך

²⁰ ועוד כי צער הלבנה מר ממות. ואמרו עליו שאין לו חלק לעולם הבא, מה שלא אמרו ברוצח, כי המלבין פני חברו אינו מכיר גודל חטאו ואין נפשו מרה עליו על עונו כמו הרוצח, ולכן הוא רחוק מהתשובה שע"ת ש"ג קל"ט ועיין בפנ"י שם "דמלבין הוא כאילו שופך דמים הא ליתא דמדקאמר הכל יורדים ועולים משמע דשפיכות דמים גופא נמי עולה, ואפשר נמי דהא דקאמר לעיל כאילו שופך דמים לאו דשקולין הם אלא שיש בכלל ענין זה ענין דשפיכות דמים כיון דאזיל סומקא ואתא חיורא אבל אה"נ דמלבין חמיר משפיכות דמים כיון שמביישו בפני רבים, ותדע דהא במלבין אמרינן בפ"ג דאבות דאין לו חלק לעולם הבא משא"כ בשפיכות דמים וע"ש הטעם בתו"ש בשם מדרש שמואל דהא דמלבין אין לו חלק לעולם הבא יליף לה מדכתיב כי דבר ה' בזה היינו אדם שנברא בצלם אלהים" ועיי"ל מש"כ בשמו

²¹ תוס' שם

²² היינו שנתבייש ותפסתי לשון הגמרא דו"ל הגמרא בערכין (דף ט"ז ע"ב) הוכח תוכיח יכול אפילו משתנין פניו ת"ל ולא תשא עליו חטא". שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ארבעה ועשרים דברים מעכבין את התשובה²³, ארבעה מהן עון גדול והעושה אחד מהן אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו לעשות תשובה לפי גודל חטאו. ואלו הן:

(א) המחטיא את הרבים ובכלל עון זה המעכב את הרבים מלעשות מצוה

וכבר התבאר במסכת יומא דף פז. ובסוטה דף מז. שהמחטיא את הרבים²⁴ בין בעצה²⁵ ובין בדיבור ובין במעשה, ובכלל עון זה המעכב את הרבים מלעשות מצוה, אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו לעשות תשובה לפי גודל חטאו. ותקנתו וכפרתו תהיה כשיעשה תשובת המשקל שישפיע על רחוקים שיתקרבו לאביהם שבשמים.

לפיכך המדפיס מליצות²⁶ ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק, כגון ספר עמנואל, וכן ספרי מלחמות, הרי הוא ממחטיאי הרבים ואין מספיקין בידו לעשות תשובה. וכן מוכרי ספרים הסוחרים בענינים כאלו וממציאין אותם לקונים לקרות בהם הם בכלל זה.

(ב) והמטה את חבריו מדרך טובה לרעה כגון מסית ומדיח,

(ג) הרואה בנו יוצא לתרבות רעה ואינו ממחה בידו, הואיל ובנו ברשותו אילו מיחה בו היה פורש ונמצא כמחטיאו, ובכלל עון זה כל שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא יניחם בכשלונם,

(ד) והאומר אחטא ואשוב ובכלל זה האומר אחטא ויום הכפורים מכפר.

ומהן חמשה דברים הנועלים דרכי התשובה בפני עושיהן, ואלו הן:

(א) הפורש מן הצבור, לפי שבזמן שיעשו תשובה לא יהיה עמהן ואינו זוכה עמהן בזכות שעושיין,

(ב) והחולק על דברי חכמים, לפי שמחלוקתו גורמת לו לפרוש מהן ואינו יודע דרכי התשובה,

(ג) והמלעיג על המצות, שכיון שנתבזו בעיניו אינו רודף אחריהן ולא עושן ואם לא יעשה במה יזכה,

²³ רמב"ם הלכות תשובה פרק ד הלכה א – ו ברייתא כתבה הרי"ף בפ' בתרא דיומא. וכתב הר"ן לא ידעתי היכן היא שנויה. ומצאתי כתוב יגענו והפשנו ולא מצאנו בברייתות הנמצאות אצלנו שהוא הנקרא תוספתא משני חבורי רבי חייא ורבי אושעיא וזולתו אבל נמצאת במסכת קטנות לעצמן.

²⁴ רמב"ם הלכות תשובה פרק ד הלכה א

²⁵ רבינו יונה משלי פרק יד פסוק כב

²⁶ שו"ע ונו"כ או"ח שז מז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

(ד) והמבזה רבותיו, שדבר זה גורם לו לדחפו ולטרדו כגחזי ובזמן שנטרד לא ימצא מלמד ומורה לו דרך האמת,

(ה) והשונא את התוכחות שהרי לא הניח לו דרך תשובה, שהתוכחה גורמת לתשובה שבזמן שמודיעין לו לאדם חטאיו ומכלימין אותו חוזר בתשובה כמו שכתוב בתורה זכור ואל תשכח, ממרים הייתם, ולא נתן ה' לכם לב, עם נבל ולא חכם, וכן ישעיהו הוכיח את ישראל ואמר הוי גוי חוטא, ידע שור קונהו, מדעתי כי קשה אתה, וכן צוהו האל להוכיח לחטאים שנאמר קרא בגרון אל תחשוך, וכן כל הנביאים הוכיחו לישראל עד שחזרו בתשובה, לפיכך צריך להעמיד בכל קהל וקהל מישראל חכם גדול וזקן וירא שמים מנעוריו ואהוב להם שיהא מוכיח לרבים ומחזירן בתשובה, וזה ששונא את התוכחות אינו בא למוכיח ולא שומע דבריו לפיכך יעמוד בחטאתיו שהם בעיניו טובים.

ומהם חמשה דברים העושה אותן אי אפשר לו שישוב בתשובה גמורה לפי שהם עונות שבין אדם לחבירו ואינו יודע חבירו שחטא לו כדי שיחזיר לו או ישאל ממנו למחול לו, ואלו הן:

(א) המקלל את הרבים ולא קלל אדם ידוע כדי שישאל ממנו כפרה,

(ב) והחולק עם גנב, שלפי שאינו יודע גניבה זו של מי היא אלא הגנב גונב לרבים ומביא לו והוא לוקח, ועוד שהוא מחזיק יד הגנב ומחטיאו,

(ג) והמוצא אבדה ואינו מכריז עליה עד שיחזירה לבעליה, לאחר זמן כשיעשה תשובה אינו יודע למי יחזיר,

(ד) והאוכל שור עניים ויתומים ואלמנות, אלו בני אדם אמללין הם ואינן ידועים ומפורסמים וגולים מעיר לעיר ואין להם מכיר כדי שידע שור זה של מי הוא ויחזירנו לו,

(ה) והמקבל שוחד להטות דין אינו יודע עד היכן הגיע הטייה זו וכמה היא כחה כדי שיחזיר, שהדבר יש לו רגלים ועוד שהוא מחזיק יד זה ומחטיאו.

ומהן חמשה דברים העושה אותן אין חזקתו לשוב מהן, לפי שהם דברים קלים בעיני רוב האדם ונמצא חוטא והוא ידמה שאין זה חטא, ואלו הן:

(א) האוכל מסעודה שאינה מספקת לבעליה שזה אבק גזל הוא, והוא מדמה שלא חטא ויאמר כלום אכלתי אלא ברשותו,

(ב) המשתמש בעבוטו של עני שהעבוט של עני אינו אלא כגון קורדום ומחרישה ויאמר בלבו אינן חסרים והרי לא גזלתי אותו,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

(ג) המסתכל בעריות מעלה על דעתו שאין בכך כלום שהוא אומר וכי בעלתי או קרבתי אצלה, והוא אינו יודע שראיית העינים עון גדול שהיא גורמת לגופן של עריות שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם,

(ד) המתכבד בקלון חבירו אומר בלבו שאינו חטא לפי שאין חבירו עומד שם ולא הגיע לו בושת ולא ביישו אלא ערך מעשיו הטובים וחכמתו למול מעשה חבירו או חכמתו כדי שיראה מכללו שהוא מכובד וחבירו בזוי,

(ה) והחושד כשרים אומר בלבו שאינו חטא לפי שהוא אומר מה עשיתי לו וכי יש שם אלא חשד שמא עשה או לא עשה והוא אינו יודע שזה עון שמשים אדם כשר בדעתו כבעל עבירה.

ומהן חמשה דברים העושה אותם ימשך אחריהם תמיד וקשים הם לפרוש מהן, לפיכך צריך אדם להזהר מהן שמא ידבק בהן והן כולן דעות רעות עד מאד, ואלו הן:

(א) רכילות

(ב) ולשון הרע

(ג) ובעל חימה

(ד) ובעל מחשבה רעה

(ה) והמתחבר לרשע מפני שהוא לומד ממעשיו והן נרשמים בלבו, הוא שאמר שלמה ורועה כסילים ירוע, וצריך כל אדם לנהוג בהן תמיד קל וחומר לבעל תשובה.

כל אלו הדברים וכיוצא בהן אף על פי שמעכבין את התשובה אין מונעין אותה אלא אם עשה אדם תשובה מהן הרי זה בעל תשובה ויש לו חלק לעולם הבא.

ה. יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת

כבר התבאר במסכת סוטה דף מז. שאמרו חכמינו²⁷ ז"ל, יצר תינוק ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, שאחרי הכאותיו ותוכחותיו יחניף לו תיכף בדבר אחר, באופן שלא ירגיש התינוק כאילו נתחרט אביו על הכאותיו.

אולם לא יאיים על התינוק שיכהו לאחר זמן, אלא אם רואהו עושה איזה מעשה, יכהו מיד או ישתוק לגמרי²⁸.

²⁷ יוסף אומץ חלק ב פרק גידול בנים, קיצור שולחן ערוך סימן קסה סעיף ז
²⁸ מעשה בתינוק שברח מבית הספר, והפחידו אביו שיכהו, הלך התינוק והמית את עצמו, אמרו רבותינו זכרונם לברכה יצר, תינוק, ואשה תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. לא יעשה מורא לתינוק בדבר שמא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ומשום כך על אף אין מלמדין תורה²⁹ לתלמיד שאינו הגון, אלא מחזירים אותו למוטב תחלה, ואח"כ מכניסים אותו לבית המדרש ומלמדים אותו, ואם אי אפשר להחזירו למוטב תחלה והוא דוחק ליכנס ללמדו, תהא שמאל דוחה וימין מקרבת והיינו שלא ידחהו לגמרי, ומ"מ לא ישווהו עם שאר התלמידים ויעשה עמו סייג³⁰.

וכן מישהוא מחלל שבת או עובר עבירות אין למנעו מלעלות לצתורה או שלא יצטרף למנין אלא תהא שמאל דוחה וימין מקרבת³¹,

במצות עונה³² אדם רואה שהאשה מבקשת יותר ע"י התקשטות לפניו, אז חייב לשמחה בתשמיש אפילו שלא בשעת עונתה, ואפילו אם היא מעוברת מ"מ אם רואה שמתאוית לו חייב לשמחה, ואם לא עשה כן נקרא חוטא אם יודע שאשתו היא יראת חטא. ולפי שאמרו רז"ל שחייב אדם לשמחה לאשתו בזה בכל שעה שהיא צריכה וכנזכר, לכן הזהירו חכמים ז"ל להאדם שתהא שמאל דוחה וימין מקרבת, והיינו שיהא דוחה קצת לתאות יצרו הרע כי פן תסיתנו לעבור על המדה הזאת מאוד ותמשיכהו אחר הבלי עולם.

ו. עד יעקב לא הוה חולשא בעא רחמי והוה חולשא

²⁹ שולחן ערוך הרב יורה דעה הלכות תלמוד תורה פרק ד סעיף יז

³⁰ ועיין שו"ת דברי יציב חלק יורה דעה סימן קלז

³¹ עיין שו"ת יביע אומר חלק ז – אורח חיים סימן טו שהביא שו"ת מלמד להועיל (האו"ח סימן כט), שדן בענין צירוף למנין למי שמחלל שבת בפרהסיא, וכתב, שהמנהג באשכנז ובהונגריה להקל לצרף מחלל שבת בפרהסיא למנין, משום שהרבה מאד אינם יודעים חומר האיסור, ונחשבים קצת כתינוק שנשבה בין הגוים, וכמ"ש ג"כ בשו"ת בנין ציון החדשות (סימן כג). וגם הגאון בעל שואל ומשיב היה אומר, שבארצות אמריקה אין לפסול מחללי שבת בפרהסיא מלצרפם למנין, מפני שהם כתינוקות שנשבו בין הגוים. וכמ"ש כיו"ב הגאון רעק"א ביו"ד (סימן רסד). עכת"ד. וכיו"ב כתב הגאון מופת הדור החזון איש (ביורה דעה סימן ב אות כח), שמכיון שאין אנו יודעים להוכיח (כמבואר בערכין מז ב), נחשב אצל מחללי השבת כקודם תוכחה, ויש לדונם כאנוסים וכתינוק שנשבה בין העכו"ם. ע"ש, וכבר כתב הרמב"ם באגרתו הידועה (במאמר קידוש ה'), וז"ל: ואין ראוי להרחיק עוברי עבירה ומחללי שבת, ולמאום אותם, אלא יש לקרבם ולזרום בעשיית המצות, וכבר אמרו חז"ל שהפושע ברצון כשיבוא אל בהכ"נ להתפלל מקבלין אותו, ואין נוהגים בו מנהג בזיון, וסמכו על הפסוק לא יבוזו לנגב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב, אל יבוזו לפושעי ישראל שבאים בסתר לנגוב מצות. עכ"ל. וכל שכן שבזמנינו אנו אין בנו כח להעמיד משפטי הדת על תילם. וכמ"ש בשו"ת אפרקטא דעניא (סימן קסה אות ג) בשם הגאון רבי יוסף מפונא. ע"ש. ועיינו הרואות שכמה מפושעי ישראל כאלה חזרו בתשובה שלימה, לאחר שקבלנו אותם בסבר פנים יפות ופנים מסבירות, וכמאמר חז"ל (סנהדרין קז ב) לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת. וכ"כ בשו"ת לב אברהם (ס"ס יח), על רב גדול אחד משיקאנו וצ"ל, שפעם בא לבית מדרשו בשבת איש אחד שהיה לו יארציט, והחנות שלו היתה פתוחה בשבת בפרהסיא, וביקש לעלות לתורה, וציוה לקוראו בהוספת העולים, וכמה חרדים ערערו על הרב בזה, ובסופו של דבר האיש הזה נעשה בעל תשובה גמור, ונהפכו הוא וכל בני ביתו לשומרי תורה ומצות, ע"י שנתקרבו אל הרב. ע"ש. וכן מעשים בכל יום.

³² לבוש סימן רמ סעיף ה ולחם רב סעיף א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

מי שמתעטש³³ חבירו, יאמר לו " – אסותא, לבריאות, או לחיים – ויאמר לו המתעטש – ברוך תהיה – ואח"כ יאמר – לישועתך קויתי ה' כשם שאמר יעקב אבינו על מטת חליו הראשונה³⁴

³³ מנ"א רל ו

³⁴ בביאור מהרז"ו על הפרקי דרבי אלעזר (פרק נ"ב) דאיתא מיום שנבראו שמים וארץ לא הי' אדם חולה, אלא אם הי' בדרך או בשוק, הי' עומש והיתה נשמתו יוצאת מנחיריו, עד שבא יעקב אבינו ובקש על זאת רחמים, ואמר לפניו רבון העולמים, אל תקח את נפשי ממנו עד שאצוה את בני ואת בני ביתי, ונעתר לו, שנאמר ויהי אחר הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה (המפרשים פירשו דקא מדייק ל"י מדכתיב "הנה" אביך חולה, "הנה" אמור בדבר חידוש, שלא הי' עד עתה חולה). ושמעו הדברים כל מלכי ארץ ותמהו, שלא הי' כמותו מיום שנבראו שמים וארץ. לפיכך חייב אדם לומר בעטישתו "חיים", שנהפך מות זה לאור.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

